

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

Szerkesztőségi szállás
külső szénutca Sikóház, 36 számmal.

Előfizetheti Kolozsvártt Stein János úr középüztői könyvkereskedésében, valamint a
szerkesztőségben; vidékről minden postahivatalnál. Előfizetési díj félre 6 pf. évnegyedre 3 pf.

Hirdetések 10 p. kr. beiktatási bélyeg díj,
s minden négyhasábos egy sor után 4 p. kr.-nak Stein kö-
zépüztői kereskedésbe beküldése mellett kiadatnak.

AMNESTIA!

Elmondottuk csak nem régen, hogy e hó a tavasz, remény és kegyelem hónapja, s im eljött a szempillantás, mely szívünk egy csöndes gyásza után reánk a vigasz malasztját leheli.

Nem lehet pártszenvédélynek, nem fanatismusnak, nem felforgató hajlamnak nevezni, ha szívünk mely részvétet érzett mindvégig azoknak sorsa iránt, kik akár az állam céljainak félreértéséből, akár gondatlan viselkedést követtek el, melyek az állam törvényei és erkölcsi köteleességek szabályai folytán tilosok.

De e tettek árnyékla egyszerűsége arra szolgál, hogy fényt vessen az uralkodók erényére, kik Isten parancsát megértve, elég erősek s elég nemesek kegyelmezni tudni.

Az emberi szív nemese részvéte a szabadság vesztetett iránt, kik rablánczokon szenvednek, adja magyarázatát a polgárok azon lelkesedésének, melylyel a kegyelmesség ténye iránt mindig viseltetnek.

Főlséges Uralkodónk, lovagias amnestiáival bizonyosan fényes előkép gyanyánt áll Európa uralkodói előtt. Lélekmagasztossága e téren tűnt leginkább fel, mely téren Ő Felségét most, midőn minden államban annyi volt a politikai üldözött, — egyik koronás fő se éri utól.

Im itt következik a legfelsőbb, a legnemesebb rendelet, mely a szerencsétlen elítélteket visszaadja családjoknak, nemzetöknek és a hazának, itt a kegyelmi tény, mely minket méltó lelkesedésre ragad:

Ő cs. k. Apostoli Felsége, báró Krauss igazságügyminiszterhez következő legfelsőbb kéziratot intézni méltóztatott:

„Kedves báró Krauss! — Hogy egy szomorú multnak politikai tévedéseire s különösen az 1848 óta birodalmam különböző részeiben a fennálló államrend ellen történt fondorlatokra örökre feledés fátyolát borítsam, kegyelemből azon polgári osztálybeli alattvalóimnak, kik birodalmamnak a lombard-velencein kívüli más országhoz tartoznak, s kik a felségárulás, felkelés vagy lázadás büntényei miatt (B. T. K. 58 — 61 és 68 — 75 §§) már elítéltek, s a belföldön még fogságban vannak, ezen bűnökre vonatkozó minden további büntetést elengedek.

Egyszerűsége rendelem, hogy azon büntények miatt, melyek a mai nap előtt követettek el, a mennyiben a

vádoltak a fenytő-törvényszéki vizsgálatot menekvés által ki nem kerültek, s nincsenek még most is mint menekvők távol, büntetőtörvényszéki vizsgálat ne történjék; végre hogy minden e büntények valamelyike miatt ma már folyamatba tett vizsgálatok azonnal megszűnjenek.

Ezen kegyelmi tény hasonlóképp a megjelölt kategóriák azon egyéneire is kiterjesztendő, kiknél a nevezett büntények valamelyikével a következő bűnök vagy vétések közül is egy vagy több, tudniillik: felségértés, a közönség háborítása (63 — 66. §§), a lázításnak a B. T. 300. §-ban kijelölt vétsége, vagy az imént nevezett bűnös cselekvények valamelyikének elősegítése (212 — 215, 217 — 219 és 307. §§), együtt előfordul.

E szerint mindazon főnnebb jelölt személyek, ha büntető- vagy vizsgálati fogságban vannak, haladéktalanul szabadságba helyezendők.

Ellenben azon személyeket illetőleg, kik a főnnebbítettek kivül még más bűnös cselekvényeket is követtek el, a megfelelő büntetésenyhítések elrendelendők, mire névze Őnőhoz egyszerűsége utasításaimat intézem.

Ön megteendő a szükséges intézkedéseket, hogy e kegyelmi tény haladéktalanul minden érdekeltnek tudtokra adassék és végrehajtsák.

Buda, máj. 8. 1857.

283

Ferencz József s. k.

OECONOMIAI SZÉTTEKINTÉSEK

V.

A föld lévén legszilárdabb alapja életforrásunknak, kérdés már: a mi sorsát eldönti, hogyan van az az államban és hogyan magángazdászatiilag rendezve.

Ha az államoeconomiai téren a földbirtok sorsát felveszszük, úgy tapasztaljuk, hogy a földteher tulnyomja egész Európában a földbirtokot, s a direct adó sulya leginkább nehezedik a földművelésre, holott éppen ez azon tér, hol legnehezebb a pénzszerzés, s hol az adózás leginkább fásaszt.

Mig a tükepenzés, gyártulajdonos szinte fáradság nélkül szerzi a milliókat, s egy szekrénybe elrejtethi nagy részét valódi vagyonának az állam adóigényei elől: addig

a földbirtokos izzad a szűken díjazó barázdákban, vérve-rejtékét; s az állam végig jártatja mérnökeivel, becsü-biztosaiával, reclamatoraiával birtokaink minden szegeszugát s Isten ege alatt egy barázda sem maradhat eltitkolva, megadózatlanul. E helyzet helytelenségét, úgy látszik, már Napoleon fel fogta mint említém; de kormánytanácsa által lehagoltatott. És ez nagy részben természetes. A miniszteriumokba nem visznek földművelőket, nem Piskot, Lentulusokat mostan. A döntőbb körökben bizonyosan mindig nagyobb kimélettel találkozik a capitalis, a kereskedelem és müipar; bárha azon tan mind inkább kezd, fölki Frankhon szomorú tapasztalatai által felszínre emelkedni: miszerént állam jólétsikeres földipar nélkül meg nem alapíthat.

Elmondám már eléggé a fontosságot, mit a mezőgazdaságra helyezhetünk; de már Erdélyre szállva, miniket kettő nyom: a tulemt adó és birtokaink rendezetlensége.

Maga az adókulcs, mely alkalmaztatott, nem tulvitt; sőt, a mennyiben még tölünk csak a jövedelem 10 pcentje kívántatik, még kedvezményes is; de e figyelmet keltő intézkedés érvénye gyakorlatban vagy is kivitelben változik azonnal, ha az illető kezelők a tiszta jövedelmet érteken felüli magasra teszik.

Tudok száz esetet, hol — mint például a ciblesen — is, egy hold legelő után adtak évtizedek óta 36 kr. haszonbért és mostan a tiszta jövedelem 1 fr. 36 kr-ra tétellett fel, holott a haszonbér szintugy fizettetik. Ily helyt szemmel láthatólag adóul 10 pcent helyett 30 fizettetik.

A magasminiszterium kegyes figyelmét fordítá Erdély e panaszt helyzetére és ez minket nagy részben megvigasztalt. Talán meg fog szünni azon abnormis felfogás, mely által a becsü-biztoságok képesek lehettek Erdély földjévédelmét nagyobbra becsülni, mint a kétszeresen termékenyebb s könyebben mívelhető Magyarországot.

A föld becsüés kezdetben, mig Bedeus József ő exclja állott ez ügy élén, a szárnyai alá kinevezett practicus gazdafi emberek befolyása által méltányosnak reméltetett; ám az organisatiók az 64 becsü-biztos helyett 32 felszólalási-biztos állítatván fel; azon állásból a leg-

BÁLINTT.

Történeti beszély,

Halmagyi Sándortól.

Volt egy idő... régen, régen — még az emlékezet is elfárad, mig oda vissza — arany idő, a magyarnak fénykora, midőn hürünk, nevünk, dicsőségünk egy felvilágra szült.

Akkor volt az, mikor a nagy nevezett Lajos úr Magyarországot trónján, mikor tizenkét országot tartozott a magyar koronához, s a Balti-tengertől a Fekete-tengerig és innen a háborgó Adriaig terjedtek a magyar birodalom határai... régen, régen, ez előtt vagy ötszáz esztendővel.

Elmult, egykori nagyságunk fényes képét nagy régiség köde borítja, de a történetírás öröklángú faklyája itt-ott álltörö annak sürű tömegét, s töredékesen bár feltűnnek a hajdani kor egyszerű vonásai, e csodás ragyogványú vonások, melyek szent borzadályllyal töltönek el és érzéseket ébresztenek, a lélek fenekéig örvénylőnek.

E vonásoknak mindenikét egy-egy, századokra szóló, nemzetek sorsára kiható esemény teszi.

Ezek közé számíthatjuk az olaszországi hadjáratot is, mely kezdetül végig veretűkkel van Magyarország és Itália évkönyveinek lapjaira följegyezve.

Oly borzasztó olvasni!...

A király öccse, Endre, a ki jobb sorsra lett volna érdemes, mint a minőt reá az ég mért, feleségül vette a híres Nápolyi Johannát. Azt hitte szegény: ennél szerencsésebb lépést nem is tehetett volna, hogy boldog és a magyar koronának hasznára legyen. Haj, de a heves vérmérsékű olasz, királyi hölgy titkos és bűnös szenvedélyt táplált kebelében; férje helyett a tarenti herceget szerette, s e bűsz szenvedély hatalmában oly nyugodtnak találta azon kötelet, mely életét Endréhez fűzte, hogy azt széttepi a legfeketébb büntetést veteműlt Aversában egy éjjel megfojtatta férjét; holttestét a palota ablakán lökték ki a kertbe. Több napig temetetlen hevert ott a királyi hullá,

mig végre Ursillus Minutulus, nápolyi kanonok, összehíván nemes rokonait, minden kitelhető tiszteletet adtak a szerencsétlen férfinak, kinek szomorú gyásznapnapján idegenek hullattak könyet. Gravinka Domonkos, egykorú krónikáiról, az iszonyu pört, mely e miatt VI. Kelemen pápa előtt folyt, leírván emlékezetben fenhagyta, hogy Johanna „jól hallotta férjének kétségbeesett kiáltását, a midőn orgyilkosaival küzdve, már erejét fogyni érezte és mégis a szívtelen asszony nem nyújtott segítséget.” Halászabájába zárkozva hallgatta a szerencsétlenek véghörgését, a mint tiszteletlenül legázolván őt, nyakára huzták a hurkot.

Ez pedig történt 1345-ben.

A fejedelmi testvér disztelen, erőszakos halála boszuért kiáltott, s Lajos király ez okért a római egyház fejedelmének késedelmező végítéletét nem várhatva, kemény harczosokat küldött sógorasszonya és bűntársai ellen, kik megrettenve menekültek egyik városból a másikba, irtózáttal kerülve a lehatalmasabb királyi pálcza sújtását, mely feléjük s utánok nyúlt. A városok és várak rendre hódoltak meg s lázadtak ismét fel Johanna igazgatása miatt; de az ellenkező olasz sereg hatalmas tudmádsáival keveset árthatott, s így folyt a harcz évről évre.

Emlékezetes az, hogy a magyar sereg előtt fekete zászlót vitt egy gyászba öltözött, óriási termetű harczfi; rajta a meggyilkolt királyi testvér sápadt arca volt lefestve. Oly rémesen meresztelte szemét Nápoly felé.

Iszonyu jelvény volt ez.

Ínkább is borzadtott tőle az olasz nép, mint magától a fekete haláltól, mely akkor Európa déli tartományában dühöngött és ezenként septe el az embereket a földszínéről.

Midőn az olasz nép boszuló angyalát egyszerre két alakban látta köztük megjelenni, oly nagy rettegés fogta el, hogy Johanna harczosi közt leginkább csak kétségbeesetteket talált, a kik nem az ügy melletti lelkes lésből, hanem gyáva ságból lettek hősök. Legtöbben inkább ohajtottak a fekete zászló bajnokai által vérzeni el, mintsem az iszonyu járvány áldozatai legyenek, mely életük után minden lépten-nyomon ölalkodott. Ezért a magyar sereg olykor heves ellentállásokra talált, a bűsz halálkeresők elszánt vakmerősége miatt. De egyik diadal a másikat érte, s a fekete zászló ádáz sietséggel repült Nápoly felé. A magyar seregeket, melyek közt vagy nyolcezernyi né-

met önkéntes is volt a hős Wolfhárd lovag vezetése alatt, egy ideig maga a király személyesen vezérelte; de csakhamar Lacz-fira, az erdélyi vajdára bízta s ennek parancsnoksága alatt érkeztek 1349nek egy szép őszi alkonyán Nápoly közelében egy pusztá faluhoz, melynek lakói részint pestises halál miatt veszték ki, részint biztosabb távolba menekültek.

Johannának egy jelentékeny dandártól szórták az nap is szét, s minthogy más nap épp a fővárost készültek ostrom alá venni, a kifáradt csapatok csakhamar letelepültek a pusztá falu végében. Az éj közelévé lassan elhalt a tompa zaj, melyet az elhelyezkedő osztlályok kiabálása, lovak nyerítése, tábori szekerek és fegyverek zöreje okozott, — s halotti csend terült el aztán a vidékfölről. Csak a fővezéri sátor mellett harsogott rémes-bűsan a sötét lobogó, melyet élénk szélfuvallom kapdosott összevissza, hol rudja körül bonyolítva azt, hol egyszerre ismét kitérve, hogy a félhomályban felmutassa a merev tekintetű halott-arcképet. Itt-ott még egy-egy élénkebb képzelődésű harczfi merengett a sötétkék csillagos égre; végre mindenki elpihent a táborhelyen; egyedül a köröskörül fölállított előőrök maradtak talpon, feszülten figyelve előre a csöndes, néma éjszakában.

Azonban volt a német önkéntesek sorai közt egy széles, magas sátor, melynek nyílásain át még az éj késő óraiban is világosság sugárzott ki.

E sátorban két férfiú ott horos kobakkal megrakott tábori asztalka mellett; az egyik Wolfhárd maga, a másé Ujlaki Nagy Bálint, ezeres kapitány, mindkettő híres harczos, a kiket az erdélyi vajda személyes bátorságukért és fegyverforgatásbani jártasságukért egyiránt nagyra becsült.

Wolfhárd lovag tömörked nagy termetű, csontos férfiú vala, szöke göndör fürtökkel, melyek hullámozva leplek el érczpikely inggel fűdött, széles vállait; világos-kék szemében ábrándos fény égett; asszonyosan szép vonásain a german kalandorok lágy kedélye sejezte ki magát; de világos szemöldöje e perczen komoran vonultak össze s ajakizma durczasán feszültek egymásra. Az egész arcz sajátságos tükre volt egy léleknek, mely eredeti, érzélgős természetét nem veszítette el a vad harcz élet durva szenvedélyei miatt, melyek különben fölötté uralkodtak.

(Folyt. követik.)

gyakorlatibb emberek kiestek, miután Erdélyben a német nyelvet csak az érti, ki vagy katona vagy kamarai hivatalnok volt; s így Erdély öslakói, az egy száz nemzeti kivételével, az újabbkori hivataloskodásra alkalmatlanokká váltak. Már pedig a föld értékét akár a volt katona, akár a kamarai hivatalnok-félék nehezen fogják megbecsülhetni.

Miután Bedeus József ő exclja ez ügy éléről félrevonult, annak élén többé nem erdélyiek állanak; holott Erdély földje minőségét éppen nem vehetni fel más ország földviszonya szerint.

Azok, kik a földbecslés élére Magyathonból jöttek mindig azt hiszik, hogy a folyamok partjain állanak legdúsabb anyagu földjeink, mint például Magyarhonban a Duna vagy a Tisza mentén; pedig ez nem áll. Az apróbb folyók gyakran változtatják medreiket, s így többnyire völgyi birtokaink, kavicsos elhagyott medrek felett új televények, miket a szárazság és árvíz egyirányú pusztít, s legjobb birtokrészeink az emelkedettebb rónák, s lankás oldalak. Ezt elméletileg el is látszottak ismerni, midőn a 18-dik kerületet: Balásfalva, Veresegyháza, Bocsárd, Besenyeő sat. környékét tartják Erdély kanaanjának, mely pedig leginkább lankás oldalakkal áll.

A m. kormány kegyelmének és méltányosságának jeleit látjuk abban, hogy Erdély panaszát az adóügyben tekintetbe vévén Jurassek tanácsnok urat megbízta a ki-egyenlítésével.

Egy bizottmány ezen kormány küldött elnöke alatt, melyben — tudomra — az álladalmat Boér Ferencz ülnök, Niegreis Miksa, Melzel József, Szkála inspector és Buzgó, Knal, Borosnyai felszólalási-biztos urak; az ország birtokosságát b. József Lajos, gr. Béli Ferencz, gr. Teleki Domokos ő mlgaik képviselik; a mint értesültem, már kiszállott a zarándi határszélekre a párvonalt megtenni a magyarhoni és erdélyi földérték között: mi lesz az eredmény, pár hó múlva látni fogjuk.

Midőn a határszéli párvonalt az egész ország körületén meg lesz állítva, akkor rajtunk egyes birtokosokon lesz a sor, jól felfogva mind saját érdekünket mind az államét, az adó kérdésének oly kifejtést eszközölni, hogy az álladalm igényei is kielégíttessenek; mink is a tulterhelő államkövetelések által koldusbotra ne jussunk.

Amde ha tudunk panaszkodni az adóért, tudunk illelőleg adózni is szellemi szükségleteinkért. Hogy a becsü-biztosságok munkálata terhelőleg ütött ki, egyik oka volt az, hogy a birtokosság nem bír a kor kérdéseiben szükséges tájékozottsággal, nem olvassa a hírlapokat, melyek minden mozzanatot figyelemmel kísérnek, és így nem tudja saját érdekeit védelmezni. Erdélyi magyar lapjaink, melyek még egyetlen lélekző életműszereihazáknak, alig 600 példányban járnak szét, holott azok egyikének vagy másikának egyetlen-egy helységéből sem volna szabad hiányoznia.

IRODALMI CZENKEK.

Rajta-raja irodalmunk törpe.
Vezekelőde csahol kutyái!
Szabad nektek minden elmenőnek,
Sarkát marni és utját elállni.

Mardosások árva karczolás csak,
Pumik vagytok szelindek pófával,
Árthatlanok s érdemellenek, hogy
Szókatok tán ellássuk kosárral.

Világ óta eb csahol a holdra,
De azért ne higgye senki, hogy tán
E harapdosa mind széleit le,
Midőn olykor látszik lenni fogytán.

Rajta-raja, komondor szerepre
Nem való a czenk, csupán csaholni;
Kegyetlenség volna hát szegénytől
Ezt a kis jogát is elrabolni.

Ha erőt, tekintélyt és a koncezt
Osztyárrészül más kapá, no rajta
Rajta, csak csaholjatok, egyébre
Ugy is nem való e törpe fajta.

HÓRY FARKAS.

Latin-magyar szótár. Dolgozta néhány kolozsvári tanár, szerkesztők Régeni István és Finály Henrik. Első füzet; A—cisz-tella. Kolozsvárt, nyomatta és kiadja Stein János az ev. ref. fő-tanoda betűivel. MDCCCLVII. nagy 8-adrét 160 lap, boríték-ban fűzve.

Tehát—az adóügyre térve—ohajtásunk csak az: hogy az egyes reclamatioig a birtokosság igyekezzék tájékozottságot szerezni, mely célra a magas kormány elég szabad mozgást engedett a gazdasági-egylet általunk is közé tett és szétküldött véleményezésének közfoglomba hozhatása által; míg más részről nem szűnünk meg esedezni a magas kormányhoz, hogy midőn a földbecslés élén nem benn-szülöttek és nem erdélyi practicus gazdák állanak, kegyes figyelmet fordítani méltóztatassék azoknak véleményére, kik az országot a fennebbemlített bizottmányban képviselik, s azon nyilatkozatokra, melyek az egyes helységek birtokosainak reclamatioival felmerülnek.

Kérdés már: hogyan van birtokunk magán gazdaságitilag rendezve?

DÓZSA D.

A FELSÉGES URALKODÓ PÁR KÖRÜTTA MAGYARHONBAN.

Pest, máj. 6. Ő cs. kir. Felségeinek a kettésvérvárosbani boldogító mulatásának eddigi néhány napja alatt nem volt egy óra, sőt bensővel meg vagyunk győződve, egy perc sem, mely azon valódi lelkesedéssel ne tett volna nyilván tanúságot, melylyel a szeretett Uralkodó Pár jelenléte a lakosságot betölti. A magyar színházban 6-kán végbement lényes — már leirt disz-előadásra Ő Felségeik kitűnő 6 lo által vont pompás kocsi-ban mentek. A hidtól kezdve a színház bementéig sűrűnéptömegek várakoztak, s Ő Felségeiket viharos éljenekkel kísérték az ünnepi előadáshoz, a művészet templomába, melynek megtölt helyiségeiben a kül örömradiál vizhangja ismételtetett s a leg-hatalmasabban folytattatott. A megelőzőt két raphoz tökéletesen méltó módon csatlakozott minden tekintetben május 7-ke.

A két ujon épült hajótestnek az ó-budai hajóműhelyben történt vízrebocsátásában a hely színen megszámlálhatlan tömegben egybegyűlt lakosságnak, a legmagasb vendégekhez bizonyára méltó, a részvevők emlékeztében sokáig élő fölötté érdekes látványt hozott.

Délelőtti 1/2 10 órakor a budai ugynevezett bombatérén gyűltek össze a legfőbb polg. és kat. tekintélyek, s az Ő Felségeik közvetlen kíséretébe választott személyiségek.

10 órakor Ő Felségeik magok is a bombatérre értek, ott a már korábban oda érkezett Fenséges Főherczeg Főkor-mányzó Ur, Hildegard Főherczegasszony ő cs. Fensége, Vil-mos, Lipót és Ernő Fenséges Főherczeg-urak ő Fenségeik, bi-bornok-hg primás ő eminentiája, a m. tábornokok és a többi ott egybegyűlt magas államhivatalnokok által a teljes pompában d szlo cs. kir. „Sas” yachtra kísértettek.

Ez, miután a jelenlévő Főherczeg-urakon, Hildegard Fő-herczegasszonyon, bíbornok herczeg-aldornagy uron kívül, az egybegyűlt főbb méltóságokat s a kíséretül rendelt kat. és pol-gári tekintélyek egy részét fedélzetére felvette, elisített a pesti téli kikötő felé, melyet Ő Felségeik legelőbb vettek szemügyre.

Az alatt a készen álló második gőzös, a legmagasb kíséret többi részével, s a következű ünnepély egyházi működéséhez megkívánt magas clerussal közvetlen a hajóműhelyhez tartott; — s a kíséret a császári yacht számára az óbudai szigeten magán rendelt kikötőhelyre sietett, hogy Ő Felségeiket az új-pesti téli kikötő megszemlélésétől visszajövetelükkor itt is méltó módon fogadja. — A papság pedig a vízrebocsátandó hajók ünnepélyes beszentelésére elkészített, legizléstelihebben kidíszített császári sátorba ment, hogy a bekövetkezendő egyházi működésre elké-szüljön.

Bár már a bombatérén egybegyűlvé volt néptömeg örömradiása hirdeté a szemközti fekvő testvérvárosnak a császári yacht elindultát, mégis az egész ó-budai szigetet, valamint a szemközti

partot a szó valódi értelmében ellepő embertömegtől, a szemek-ben ragyogó örömteljes várakozástól viharos fogadtatás volt vár-ható.

1/2 12 órakor a cs. k. gőz-yacht a maga legmagasb terhé-vel behajtott a dunai csatornába, midőn a számos ezer torokból hangzó üdvkiáltás egyszerre betölté a léget, és Ő cs. k. Apos-toli Felségeiknek újabb nyílt bizonyosságot tett arról, mily boldognak érte magát az egész lakosság Felséges Császári Párját szemlélhetvén.

Ő cs. kir. Felségeik erre, az összes legmagasb kísérettől követve, az ezen emlékeztetés napra épített diadalkapun keresztül a gőzhajógyár 2600-ra menő, tisztelő rendbe állított s iparuk jelvényeivel díszített munkásai sorfala közt a császári sátorhoz mentek.

A belépés előtt Ő Felségeik bíbornok hg-primás ő emi-nentiája által fogadtattak, s a sátorba ennek előlépése mellettve-zeltettek.

A császári menetet egész hosszában azon ezerszeres „él-jen” hirdeté, melyben az összegyűlt közönség lánglelkűsége utat tört magának.

Miután ő eminentiája, a bíbornok herczegprimás, igen szá-mos segédlet mellett, végrehajtá az ujanépitett hajótestek fölszen-selését, azok a tartó kötelekektől megszabadulva, a végrehajtott munkájoknak örövendő hajómunkások messze hangzó hurrah-kiáltásai közt a habokba merültek.

Megemlékeztvén azon magas szerencséről, mely azoknak a fenséges keresztanyakban fensőbb ihletet adott, ezen két hajó még számos évekig hirdetendi a közel s távol országoknak ezen perc magasztos ünnepélyét. A gőzösök legfensőbb engedéllyel Ő Felségeik leányainak, Zsófia-Friderika s Gizella Főherczeg-nő cs. Fenségeiknek neveit nyerék.

Az ünnepélyes fölszentelés minden osztályok színe, s számos választékos urhölgyek voltak jelen.

Ő Felségeik az ünnepély bevégeztével ő eminentiája a bíbornok herczeg-primás s annak segédlete által a császári ven-dégekhez minden tekintetben méltó diszassztorból elkísérték, s erre a római építményeknek kiasatása alatt levő maradványait, s a hajó-gyárhoz tartozó gép-műhelyek nagyobb részét legkegyel-mesebben megszemlélni méltóztatott.

Már itt, hol a szerető s várakozó nép részeseült az n oly sokáig ohajtott szerencsében, miszerint Császáriját, s hön szerez-tett Honanyját saját körében tudhatá, a lelkesülés valódi erejében tört ki, s büszkén lehetett látni az ezer meg ezer szép nők sze-méit fényleni azon érzetben, mikép Felséges Honanyjuk bájosló arczát tökéletesen látták, s ahöz igen közel állottak.

A ki tegnap azon szerencsében részeseült, mikép legkegyel-mesebb Uralkodónkhöz, s népe boldogságában boldog Feje-delműkhöz közel lehetett, annak azon nap egész életére mélyen szívőbe marad vésvé.

Ő cs. kir. Felsége aztán a Császárné Ő Felségét még a készen álló cs. kir. gőz-yachtra kísérté, melynek föddel-tén Ő cs. kir. Felsége és sokaknak fényes kíséretében Budára visszatért.

Császár Ő Felsége ellenben a szintén ünnepiesen díszí-tett összekötő-hidon át a csak egy keskeny átmenési helyet en-gedő sűrű ó-budai lakosság tömegébe közeplé a cs. k. ruházati s folszerelési bizottmány-hivatalba ment, melyet Ő Felsége min-den részleteiben legkegyelmesebben megszemlélni méltóztatott. — Az annak minden osztályában talált rend Ő Felségét a fölötti legmagasb megelégedésének kifejezésére bírta.

Császár Ő Felsége ezután a Goldbergerféle kartonken-dő-vásongyárat méltóztatott minden részleteiben megszemlé-lésre méltatni, s onnan a visszamaradó rézők czerszeres éljönei között számos kíséretével a császári várakba visszatért.

A tegnapi este ismét az összes testület legfőbb képviselői, a nemesség, papság, cs. kir. katonaság és cs. k. hatóságok szintén gyűltek össze nagy számban a legmagasb udvarnál rendez-tett bálna, melynek kedve és öröme a császári várpalota falain tul is, az azokat késő éjjelig körülrajzó lakosság kedélyeibe el-terjedt, és ezen messzeható boldogító hatásában azt valódi csá-szári ünneppé alakította.

Május 7. A császári udvari bál máj. 7-kén azoknak, a kik benne részt vettek, utolag egy ritka pompadus látványt nyújtott

Elmondjuk tehát röviden mit vettünk észre?

Először is a latin szó magyarazatát illetőleg azon két ki-tűnő tulajdonságát jegyezzük meg e szótárnak, hogy egyfelől minden latin szó mellé annak etymologiai származása, habár csak ujjmutatással is, ki van jelölve, a mi sok nagyobb szótár-ban nagyon érezhető hiány másfelől hogy a például fölhozott mondatok rövid jegyzetekkel jellemezve vannak a szerint, a mint azok a latin irodalomnak egyik vagy másik korszakából és ne-méből vannak véve. A magyarazatok magokban rövidek, de tö-möttek és alaposak, czélszerűen osztályozva és rendezve állí-tattak össze, és az egyes mondatok fordításai aligha kevéssébe re-mek magyarságuk, mint a mily remek latinságuk az eredetiek; — ez pedig megvalljuk, éppen most, midőn már maga a ma-gyar irodalom se tudja jóformájukat, mihez tartsa magát, nem kis érdem. Az idegen eredetű, főleg görög szók t-l tel vannak ki-tüntetve és eredeti görög alakjukban mellékelve. A használha-tóságra és szókérésre nagy könnyebbség, hogy a magyará-zandó szók kitűnőbb betűkkel vannak nyomva.

Különös gond van e szótárban fordítva a sajátnevek ma-gyarazatára és ez annál nagyobb köszönetet érdemel, mert a tanuló ifjúságnak a röviden, de mégis kimerítőleg fogalmazott régiségiani, mythologiai és történelmi adatok a remekírók ol-vasásánál nélkülözhetetlen szükségesek, melyekre különben ma-gyar kézikönyveink nem lévén, e szótár azokat csaknem merő-ben nélkülözhetővé teszi.

Ha e lap köre megengedné, hosszú sorát tudnók még le-írni ezen, a szó legteljesebb értelmében remek könyv jelességei-nek. Azonban arra annál kevésbé van szükség, mert meg va-gyunk győződve miszerint mindenki, a ki e könyvet megszerzi, hamar átlátja, hogy ez önmagát dícséri, s könyv és ember kö-zött épp az a jellemző különbség e tekintetben, hogy míg a di-csekvő emberről méltán nem tartunk sokat, éppen azok a köny-vek a legjelesbekek, melyek önmagukat dicsérik.

Nem ajánlhatjuk eléggé tehát az ifjúságnak, hogy e rea-gió névze első szükségesét pótló, megbőcsülhetlen könyvet minél-többen szerezzék meg, annak gazdag bányájából dús ismerete-ket szerzendő.

TURUL

a melyben a legméltóságosb fenség szívélyes kedvvel és örömmel párosult.

Közel 600 személyt egyesít a valóban nagyszerű udvari ünnepély, s a résztvevők e számában a legmagasabb császári Ház fenséges tagjai, és Koburg-Gotha herceg ő magasságán kívül a legmagasb arisztokrácia, a nemesség és az összes cs. k. katonai és polgári hatóságok nagy számban voltak képviselve.

A legmagasb tekintélyek e körében ő cs. kir. Felségeik leereszkedő kegye által előidézett vidám szellem, aragogyó ékekben tündöklő bájdus dalmók (kik mintegy 90-en voltak jelen) szép koszorujának szeretetreméltósága és kellemes íttal késő éjjel teljes erőben fenntartott.

Császárné ő Felsége maga két négyesben méltóztatott a táncz örmeiben részt venni, melynek egyikében Vilmos főherceg ő cs. fensége, a másikban herceg Eszterházi Miklós részesült.

Császár ő Felsége is részt vett az első négyesben Hildegard Főhercegnasszony ő cs. Fenségével.

Estvéli 10 órákor rövid időre a fényes társaság egy nagy részét elvonatott a tánczról, egy a dunagőzhajózási társaság által a császári vár szomszédságában állomásozó hajók egyikén rendezett tűzijáték szemléletével. Ha már a hatalmas Dunának hullámaiban varázsvízben ragyogó tűzijáték testvérővárosaink oda csődült nézőtömegének ígéző látványt szolgáltatott: fölöttébb meglepő volt azon ezzel egyidőben mintegy varázstűzre elterjesztett fénytenger is, mely az egész dunapartot bíborszínnel öntötte el.

Ő cs. kir. Felségeik a tűzijátékot a császári várpalotából legkegyelmesebben megszemlélni méltóztatott.

12 órákor az udvari bál a következő pénteki nap miatt befejeztetett.

A tegnapi nap nagy része ő Felsége atyai kegyelménél fogva a kérelmekkel és panaszokkal a legmagasb trón mint a kegyelem és világos legbiztosabb forrása köré sereglett alattvalóknak volt szentelve.

Már reggel 8 órákor ő Felsége az ezen napra kitűzött audientiákat legkegyelmesebben megkezdni méltóztatott.

Szamos kérvényezők részeseit ezen délelőtti azon legmagasb szerencsében, mikép legalázatosabb kérelmeiket legkegyelmesebb Uroknak s Atyjoknak részeit magán-, részint közaudientián személynesen lábai elé teheték.

11 órákor ő Felsége a lövésnyegyletnek egy küldöttségét fogadta el, mely ő Felségének a hazai lötenyészítés emelése végett legújában legkegyelmesebben helybenhagyott államdíjakért legalázatosabban hálaát nyilatkozta.

Vilmos és Lipót Fenséges Főhercegek-urak délelőtti a Gelberthegeyen levő erődítési munkálatokat megszemlélni méltóztatott.

12 órákor ő Felségeik, ő cs. Fensége Albert Főherceg, Hildegard Főhercegnő s Vilmos Főherceg ur, továbbá az első vezér-hadsegéd Grünne gróf ő exca kíséretében a pesti nemzeti muzeumba mentek, az ott rendezett virág tárlat megszemlélése végett.

A muzeumba érkezve a legmagasb s magas Uraságok, Augustus báró cs. helytartósági alelnök, Kubinyi Agoston császári tanácsos s ezen intézet igazgatója, a virág-tárlatra kirendelt igazgatóbizottmány, s a magas nemesség több képviselői által legtisztelőteljesebben fogadtattak.

ő Felségeik itt először is az igen izletesen összeállított virág-tárlatot legkegyelmesebben megszemlélni méltóztatott, mely a számos virágzatok különféle színpompájában tündéresen szép látványt nyújtott.

Miután ő Felségeik itt még a Posnerfőle vonalzó intézet kiállított termékeit legkegyelmesebben megszemléltek, a városbeli összes nőnevelő intézeteknek a tornáczokon át sorfalt képező növendékei középett a szintén ezen ünnepélyre rendezett női kézműk tárlatába kísértettek.

Örmöktől sugárzott az ő legkegyelmesebb Ötalmazónők közvetlen szemlélete fölött komoly gyönyörben úszó kisleányok szép arcvonásai, kik az ezen boldogított napra választott színeiben részt vörös színt kék díszítményű csinos ruhácskáknak, a legmagasb uraságoknak gyermekük hódolatukat bemutatni ügyekeztek.

Egy a legmagasb kitüntetés fölötti örömtől reszkető kis leány ügyekezett itt, a gyermekileg kegyeletes érzelmeknek, melyek őt és társnőit legmagasb Pártfogónőjök irányában eltölté, ő Felsége ehhez intézett beszédben szavakat kölcsönözni.

ő Felsége erre a kis mesternőnek becsületükre való, általában mind igen szép készítményeit sok érdekléssel megszemlélni méltóztatott.

Ezután a legmagasb Uraságok a képcsarnokot, a természetiek tárlat, a könyvtárt s a régiségek tárlat sorban méltóztatott legkegyelmesebben megszemlélni.

Innen ő Felségeik a Josephinum név alatt ismeretes városi árvaházba mentek, melyben Pest városa polgármestere orsz. főtörvényszéki tanácsos Conrad lovag a pesti közsegélytanács egy részével, s az utóbbi időben életre hívott tanító-kepezde egybegyűlt növendékeivel a legmagasb Uraságokat várták.

Lélekemelő volt e házban a szegény szülőien gyermekek öröme, kiknek ezen legkegyelmesebb látogatás által azon meggyőződés jutott, hogy Felséges Uralkodónknak, legkegyelmesebb Honanyánknak minden szegény elhagyott számára vigaszt és szeretetet rejtő szívében a rég nélkülözött szülőket és vigaszt-hozó pártfogókat ismét feltaláltak.

Ki legkegyelmeseb Császár német a császári pompa teljes fényében látta, és káprázó szemeit a Felség előtt földre süllyesztte, e pillanatban, melyben felséges Honanyánk szemei ezen szegény elhagyott gyermekek látására a legbensőbb részvétől fűyesebben ragyogának, a szív legmagasb félséget mélyen érezte volna; — eze a nap a forrón szeretett Honanya által menhelyükön személyesen fölkeresett kis árváknak bizonyára évtizedekig eleven emlékeztében maradand.

ő Felségeik ezután a nap folytán még az angol szűkek nevelő intézetét méltóztatott legmagasb látogatásukkal szerencsésíteni, s annak szerint rendezte felől különös érdekléssel legmagasb meggyőződést szerzeni. — Császár ő Felsége még több katonai telepet szemlélt meg; névszerint a nagy katonai kórházat a Ludovicumban, a betegeknek szintugy a legmagasb megjelenés által a szenvedők ágyánál, mint majd minden egyesnek jókara tulag kifejezett és kegyteljes részvét által vigaszt és enyhülést szerezvén; továbbá a tábori kórházat, végre az orsz. törvényszéket.

A járatból visszaszájva a legmagasb Uraságok családi ebédhez ültek, mire ő Felségeik és a fenséges Főhercegek-urak a városligetben sétalovaglásra tettek, mely sokak által volt lóhaton úgy mint kocsikban látogatva.

Estve a két testvérővárosnak a beállt kedvezőtlen idő miatt elhalasztott kivilágítása ment végbe, mely ezerszerű pompájában a két testvérővárosnak a legmagasb látogatás fölött gyönyörben úszó lakossága forrón érzett boldogságáról újabb fényes bizonyosságot tén.

ő Felségeik azt a 9 és 10 óra közt a városban keresztül tett körjáratban, a szakadatlanul tisztelő lakosság sűrű tömegétől körülrajongva, méltóztatott megszemlélni.

Visszatérvén a császári várakba, a es. k. udvari tüzmvész Stuer által a lánchíd két középoszlopán előkészített, minden részleteiben tökéletesen sikerült tűzijáték égettetett el, mely ritka látvány a boldogított nézőket ujalagos ezerszeres éljenekre fakasztá.

Igy egyik nap a másik után új tengerét nyújtja a boldogság, gyönyör- és örömmek, s tollunk gyöngébb, mint hogy mindazon ünnepélyeket csak egyszerű vázlataikban is lerajzolhassa. (B. H.)

Szamos környéki levelek.

IV. Meddig emlékezem felhat, alig mult el egy év, melyben a Szamos kisebb-nagyobb mértékben ki ne öntött volna, legtöbbször pedig az egész térséget elborította s iszappal fődte. Ha ez hasonló volna a Nilus évenkénti áradásaihoz, hogy a környék megtermékenyedik s szántás nélkül lehessen az iszapba vetni, jó volna; de rendszerint a kész vetések s növekedő kaszálók szoktak évenként elborítani s a vidék e miatt százezerekre menő károkat szenved. És mindez a Szamos folyamán megsza porodott malmok magasra emelt gátjai miatt történik. Egy jó zápor kell, mely 24 óráig tartson, s a Szamos ki van öntve. Mi okból nem lehet eléggé nem méltányolni a kormány azon intézkedését, melynél fogva a gátos malmok, a mennyiben miattok a folyamok kiöntése okoztat, töröltessenek el s helyökbegátnélküli vízi, vagy száraz, vagy gözmalmok állítassanak. Ha valahol, ezen intézkedésnek a Szamos-környéken fogatosítása a földirtokos osztályra nézve felszámíthatatlan hasznokat eredményezné: mert valóban a Szamos terén a szántásvetés minden évben bizonyítalanra történik. Ha a gátak leszedetnének, a Szamos minden szabályozás nélkül megázná medrét, s milliók kiméltetnének meg a mezei gazdaság számára, e különben kánaán-termékenységu térvonalon. Hát még ha oda gondoljuk: hogy a gátak lerontásával tutaj, fa, deszka és zsendely-kereskedésünk Magyarország szamoskörnyéki vidékeire azonnal megnyílnék, míg most tavaszi jégolvadáskor alig szállítanak néhány terü-nélküli tutaj-gerendát. A hajdani sószállítás megint elkezdethetnék; szóval az egész Szamoskörnyék ez úton Magyarhonnal összekötetnék s kereskedési él-lénkség fejlődne ki. Kisebb gőzhajók, igen csekély szabályozás mellett, egész Dézsing feljohetnének. Valóban mikor a gőz már annyiképpen alkalmaztatik, — a vízi malmokat minden tétova nélkül le kellene szedni, a vidékek lisztükségletét a gözmalmok sokkal hasznosabban ledezhethetvén. Az mégis különös, a miért némely földirtokosnak a hűbéri időkből molendini jusa van; e miatt egész vidékek földmivelése semmisüljön meg az évenkénti áradások miatt? Szabad azon uraknak jogaikat megtartani s részvény útján gözmalmokat állítani. Dézsing a gátak leszedése elkezdetvén, néhány töképenzes már gondolkozik gözmalom állításáról. Ha a kormány bizonyos időt szabna ki, például három évet, mely alatt a Szamoson mindengát lerontassék, fogadom, egy év alatt gözmalmunk s mezei gazdaságunk s vízi kereskedésünk virulatba jöne. A felsőbbeségtől tekintetben az intézkedés igazán országos érdekekben történik, s lehetetlen nem méltányolnunk.

ZÖMLÉN.

Cserhalomtáj. (Árviz, Hügel hajó-fakereskedési ügyekete.) Máj. 5. mult hó 23. viradólág hosszas szárazsá-gunk után megcsordultak az ég csatornái és tegnapig tartó folytonos esőzések mellett a Sajó s más kisebb vizeink egész áradatba jöttek. Kerlész utcáin a medreiből kitört Lekence-patak oly magasra emelkedett, hogy az alacsonyabb házak ablakain bemászna. A Sajó földuzzadt hullámai megtámadták a somkereki új hidat s a Heltárkan levőt elrontották, mi által lön, hogy a kolozsvár-besztercei utvonalon a közlekedés egy pár napra felakadt volt. A besztercemegyei cs. kir. építészeti-hivatal intézkedési s Vitályos ut-mester erélyessége kitűnt, csak kár volt mégis egy hid felemelése helyett a vizart a sz.-andrás ré-telkre ereszteti, vagy még inkább nagy kár, hogy a hely-ség ezen veszélyes árktól nem tartja mindig kitakaritva.

A sok eső megrontotta szántóinkat annyira hogy kiderültidő mellett is csak napok mulva s kettőzött ígás erővel fogunk szánthatni. De véghetetlenül sokasította a kárt a sok eső besztercei szerencsétlen honfittársaink és a sófalvi leégett templom s torony falain.

De mennyi a kár a Sajó jobb és balpartjain és pedig nem csak ez alkalommal, hanem 1848-on innen minden legkisebb áradással. Vélend, hogy legdrágább szántóföl-deink, melyek esős és száraz nyáron dusan termik a törökbiúzt a földesuri-hatalom letüntével, a sors üldözö-teivé váltak, hogy mint árvagyermeket még a szél is fuv-ná jobban. Valóban a víz e vidékeni szabályozását nem lehet eléggé az illető hatóságok figyelmébe ajánlani.

És még ennyit: Hügel, kitartó erélyű honfittársunk e tavaszon is meglátogatá kedvező folyamat, melyen pár évtizeddel föllángolt vágya Odessáig, sőt Albion határaihoz

hajóépítésre alkalmas s nagyszerű kereskedelmi cikké válandó fenyszálakat szállíthatni, hiszszük a magas kor-mány figyelmébe ajánlás után, kegyes és birodalma min-den egyes részei sőt egyesei javán munkálni törekedő rendelkezései folytán, —évtizedek óta elvörös s tán nem soká csakugyan óhajtott révet ér.

KOLOZSVÁRI NAPLO.

* Tegnap d. u. 5 1/4 órákor hg Schwarzenberg kor-mányzó ő magassága körünkbe érkezett.

* Miután f. hó 10 én Monhaupt Armin „az északi bűvész“ egy búcsu-előadással bevégezte missioját és — einz, zwei, drei, passez! néhány száz pengővel tovább ment Szeben felé, — mult hétfőn igen érdekes szavallati-, ének- s zeneestélyt rendezett Turcsányi Imre, melyen csinos számú válogatott közönség jelen-t meg. Közreműködtek: Gyulay Ludovica k. a. a ki Zapf „Vörösmarti emléket“ és Bellini „Nagy cavatina“-ját játszá zongorán Foris Teréz és Otília k. a. a kik Donizetti „Lucia“-jából egy kettős dalt s utóbbi még „Rigoletto“ ből a nagy ma-gándalt éneklé zongorakísérettel: H. Prielle Kornélia assz. Béranger — Szász K. „Koldus“-jét és Gyulay F. „az első lopás“ t szavaltá Aranytöl; Szerdahelyi Nelli assz. Stigelli „a legszebb szemek“ című dalát és Bognár „Magyar salon-dalát“ éneklé; Pongrácz a Ridley-Kohne legújabb „csárdás“-át, Ber-liz változatait és „magyar változatok“ című saját szerzemé-nyét játszá hegedűn, kísérettel.

* Közelebből említettük volt, hogy szétozlott szintársu-latunk egyik kedveltebb tagja Pesti, bűvészi előadást fog ren-dezni, melyben a t. cz. közönséget olyan mulatványokkal ki-vánja meglepni, melyekre éppen kíváncsiak vagyunk. Most mint bizonyost irhatjuk, hogy az előadás esteje szombatva van kitűz-ve, mire a közfigyelmet újból is föl hívni kívánjuk.

= E hó 9-én meggyefőnök mgs Beldi Gergely ur elnö-lete alatt, az iparkamara, városi tanács és helybeli pénzintézet-ek képviselői közt értekezlet tartatott a Kolozsvárt létesíteni szándékolttakarékpénztár érdekében, azon észrevételek felet, melyeket az iparkamara által e tárgyban felküldött program pontjaira nézve az országos helytartó-tanács ide leküldeni méltóztatott. Ohajva reméljük, hogy Kolozsvárnak ez intézet felet-ti közhajítása, a döntő körben is kegyes méltánylatra talál, s egy kevésbé zsibbasztó pénzüszonya e városnak felelrisül.

= M. vásárhelyi érdemes levelezőnk értesít, hogy ezen vidék főnöke m. Rácz József ur, a m. vásárhelyi vizáradat veszélye közt éltet kockázva sietett a szerencsétlenek segélyére, a nagyérdemű emberárat azonban a hullámok el-ragadták, s ottani polgar Posztolanczkinak sikerült a veszélybe levőt megmenteni. Jövő lapunk részletesen adja ez érdekes levelet.

* Folyó hó 1-jén tartotta Szebenben az erdélyi természet-tudományi egylet kilencedik főgyűlést. Miután helyettes elnök, Neugeboren L. J. evang. lelkész és a báró Bruckenthal-féle mu-zeum őre az egylet jelenlévő tagjait némely változtatásokról értesítette, melyek az egylet életének éppen elmúlt kilencedik évében törtettek, visszapillantó jelentést tett a társulat tudomá-nyos működéséről és kimutatta a pénztár állását, azután felhívtá a gyűlést, hogy válasszon elnököt a kilencedik évré, miután az 1855-ben megválasztott elnöki helyettes, Czekelius Dániel, Temesvárra tétetvén át hivatalba, tisztelvést lemondott. A választás az ideiglenes elnöki helyettes, eddigi egyleti pénztárnokot találta.

* ő Felségeik magyarországi útjának emlékére a legma-gasb Császári Pár élethű arcképeivel díszített érmek készültek britániai érből. Ily érmek Pest-Budán s mindazon városok-ban, a melyekben ő Felségeik mulatni fognak, a nürnbergi és disznú-árusoknál kaphatók.

* ő cs. k. Ap Felsége a magyar és német nyelven éppen megjelent monographiának: „Szekszárdi régiségek“ Kubinyi A-gostonról tett ajánlását elfogadni méltóztatott s tetszése jeléül a szerzőnek értékes briliánt gyűrűt adott.

* ő cs. k. Felsége folyó hó 5-kén a magyar gazdasági egyesületi bizottmány legmélyebb hódolatát legkegyelmesebben fogadván, a tisztelő küldöttséget a következő legmagasb kijelentéssel bocsátotta el: „A magyar gazdasági egyesü-let a lapszabályait megerősítettem.“ Hasonlóan méltóztatott ő Felsége a magyar tudományos akademiá-nak is módosított szabályait véglegesen megerősíteni.

* Alólirt, mint az erdélyi mlgos Gazdasági-egyesületnek a selymentenyészésre nézve megbízott tanító organuma, jelentem a nagyon tisztelt közönségnek: hogy folyó majus hava 1-sőjén az eperfa és selymentenyészet érdekében a köztanitást megkezdettem, és hogy a tisztelt egyesület közretörkvő czélját ezzel is előmoz-dítsam, még 8 napig elfogadok mindenkit hallgatónak, s addig magán és ingyen utánpótlást is ígerek. Kolozsvárt majus 12-én, 1857.

Tunyogi József, ev. r. tanár.

Adakozás a sófalvi elégett egyházra. Bécs, tavaszutó 5, 1857. Tisztelt Dóza ur! Igen becses s nemzeti szellemű Közlö-nyükből olvasám a sófalviak gyászbeszédét. Nagyon fáj, ha szerete-honfittársaink évek során át csak munkás szorgalommal al-kotott művét a sors kegyetlen keze által látjuk megsemmisítve: de van a kebelnek egy érzeménye, a felebaráti szeretet, mely örömmel osztja meg velünk tehetőségünket szűkölködő ember-társainkkal: azért fogadja szivesen T. Dóza ur! károsult sófal-vi hitorsosink szentegyháza építésére szánt csekély segédelmét (2 azaz két pengő forint) egy magyarhoni tanulóknak.)*

Nemzeti színház. Majus 12-dikén: „Bankár és báró“ szomorjáték 3 felvonásban, eredetileg írta-Hugo Károly. — Még egyszer fölmerül e rovat, hogy eltűnjék ismét... ki tudja mennyi időre! még egyszer jelenhetjük, hogy nemzeti színházunkban színi előadás volt, Hidassy Prielle Kornelia végbucsuelőadása, melylyel a kedvelt színész a közönség emlékébe ajánlvá ma-gát, „Isten hozzád!“-ot mondott. Egyszerű ünnepélyesség jellemzé ez estet. Midőn a függöny felgördült, a nem éppen nagy számmal egybegyűlt hallgatóság annyira színni nem akaró tapsokkal üdvözlé kedvencét, hogy azt könyekre fakasztá; koszoruk és al-kalmi versezet se hiányoztak; de a közönség úgy, mint a szereplők is bizonyos lehangoltságot áruktak el. Mindenki bucsuzni látszott, s midőn ezen előadást a legsikerültebbek közé számítva, Gyulait mint Granvillet, H. P. Korneliát mint Adelt és Pesti mint Mirmont Arthur pontos és meleg játékuért megdicsérjük, mi is bucsuzunk.

*) E megható kegyeletért a távolból, fogadja a testvérhón fia me-leg köszönetemet. D. D.

K Ü L F Ö L D.

Anglia. Az „Advertiser“ szerint Locke King eltökélte a jelen ülésszaki ügyletek megkezdésekor reformbilljének jelentésével újból előállni. Minthogy az alsóházban a határozott reformbarátok többséggel látszanak birni, a kormányt némi rettegés lepte volna meg Locke King czélzata miatt. Az „Advertiser“ azonban biztatja a premiért, csak siessen maga ígéretet tenni a háznak szabadelvű reformok behozatala iránt — 1857 évre tudniillik — s a háznak reformvágya le lesz csillapítva és az indítvány mellőzve.

Az angol kormány legközelebb egy oly kék könyvet tétetett közé, mely főleg Hongkong szigetre s annak Csuzánhoz képesti kereskedelmi s politikai érdekére vonatkozik. Az angol kormány már 15 év előtt is ismerheté Hongkong hiányait; de a sziklás sziget természetese szilárdságának nagy becsét tulajdonított, s ezért ama chinai Gibraltárnak elsőseget adott más kereskedelmi s egészségi tekintetben kedvezőbb fekvésű pontok fölött. Jelenleg a kormánynak nem szükség többé kétségbevonnia a Hongkong elleni kereskedői védvek alaposságát. Hihetőleg ő is ugyan kíváncsún tartja Csuzánt, s ha azt a háboru folytában megszállná, azért senki sem kívánhatná tőle, hogy Hongkongról lemondjon.

A parlament máj. 2-án is jelentéktelen ülést tartott. Az új alsóházi speaker elfoglalta székét. Az ülés többi része esküvételével kezdődött. Úgyanez történt a felsőházi ülésben is, miután a házzal közöltetett, hogy a királynő helybenhagyá Evelyn-Denisonnak speakerre megválasztását.

Franciaország. A törvényhozó test ülései folyvást csekély érdekűek. Említendő, hogy a kormány javaslatot terjesztett a kamara elé Longwoodnak, I. Napoleon hajdani lakhelyének Sz. Ilona szigetének, megvásárlása iránt. Ezen jószág, valamint a sziget is, a keletindiai társulat sajátja, s ára 185,000 fr. van szabva. — Grasseban (a Provenceban), a böjti napok alatt, a kapucinusoknak egy missiója tartózkodott. Türodelemre felhívó szónoklatai mélyen hatottak a kegyes lelkerek. Szentbeszédek főleg az egyház által el nem ismert könyvek ellen voltak intézve. E részbeni buzgalomuk igen fényes eredményt tud felmutatni; mert midőn a missió főnöke nem sokkal elindulása előtt a biveket felszólította: mindazon könyveket, röpiratokat stb. melyek a püspökök jóváhagyásával nem bírtak, ünnepélyes elégetés végett a missiónak beadni, roppant számú ily nyomtatványokat szolgáltatottak be, például: Jocelyn, Thiers, Balzac, Dumas, Sue, Michelet, Jules Simon, Lamartine stb. munkáit. A megégetés nagysütőtűzőkén, esti 9 órakor, nagy ünnepélyvel ment végbe Grasse városának főterén. A könyvek, újságok és más iratok egy máglyára voltak felhalmozva. 9 órakor a papság körmenetben vonult a pusztítás színhelyére. A menet előtt karénekes gyermekek léptettek, mindegyik, kezében feketén bevont kereszttel. A menet faklyavilágnál lassan lépdelt el. A máglyához érkezvén, a kapucinusok meggyújták azt faklyáikkal. Míg a lángoszlopok magas füstgomolyokban fölfelé szálltak, a lelkész a Parce Domine-t hangoztatta. Roppant néptömeg zibongá körül a máglyát.

Merültek ugyan itt-ott fel egyes tiltakozások, de gyéren, s a nép ezt zengé nyilván: „Vau brula les roulauciers.“ (Elégeték a szabad szellemeket.)

Törökország. Mennyire utjában áll Ausztria az orosz terveknek a dunai fejedelemségek szervezése ügyében, semmiből inkább ki nem vehető, mint a „Nord“ szavából, a melyek Ausztria irányában napról-napra ingerültebbek. S valóban az unio-tervnek dugába dülése annyi, mint minden megveretése Oroszországnak az utóbbi háboru alatt; mert mindezen megveretések hiába történtek volna, ha az egésznek vége egy oly állam felállítására lenne, mely előbb-utóbb csak Oroszországtól függő vazallá-állammá változnék. E tervnek megthiúsítása mulhatlan kiegészítése az orosz vereségeknél s a márt. 30-ki békekötésnek, s ha Ausztria ezen meghiúsítást végrehajtja, többet tett Oroszország ellen, mint a nyugati szövetségesek hadiseregei. A „Nord“ haragja tehát nagyon is igazolva van, s ohajtsunk teljes szívünkkel, hogy az ő búslott gerjedésében maradjon meg tovább is. Egyébiránt nem igen lehet kétleri, hogy Palmerston, dacára a „hü szövetséges“ iránti minden udvariasságnak, teljes támogatását nyújtandja annak a tervnek meghiúsítására, a melynek horderejét ismernie kell.

A rumánok izgalma, mely Párisból veszi főleg leg-hatályosabb fuvóját, igen is megfogható s csak a rajongó érzés logikája látszik különösnek. E logika szerint a portával kötött ősi szerződések, melyek az orosz-török kötések eltörlötése után egyedül maradtak még fenn érvényben, Oláh- és Moldvaországoknak jogot adnának arra, hogy a két államot egyetlen-egygyé önthessék egy örökös dynastiát állíthassanak. Már pedig ama szerződések tisztán megállapítják a portának külön mindenik fejedelemség fölötti felségi jogát, meghatározván, hogy e fejedelemségek mindegyikében a vajda, azaz, fejedelem mindenkor a bójárok által választandó s a porta által megerősítendő. Ez foglalata azon szerződésnek, a melyre most hivatkoznak a rumánok, oly czélból, hogy a Törökországnak adótlizető két tartomány egymás melletti maradását eltörlőjek s a porta megerősítési jogát egy örökös dynastia beiktatása által megsemmisítsék. Lehet-e ennél nagyobb erőszakotétel a logicán?

Oroszország. Krakóból írják az „A. A. Z.“-nak: Az orosz censura szigorú, csak abban az egyben engedékeny az orosz lapok irányában, ha ezeket Ausztriáról írnak, mert ekkor mindent szabad írniok. Az „Invalidé“ kifoggyhatatlan Szardínia iránti rokonszenvének ömlesztésében s nagylelkűség fényes jövendőt ígér neki, míg egyuttal Ausztria elleni ellenséges érzületének szabad folyást enged. S tudni kell azt, hogy az „Invalidé“ egészen hivatalos, irodája a belügyminiszteriumban van s szerkesztősége a kormány által van kijelölve. Az „Invalidé“ ki-mé-h“ azon véleményét dongja el, hogy igen helyén volna, ha az európai hatalmasságok meggátolnák egyikeznének Ausztria és Piemont közt az összeütközést, mert ha háboru ütne ki köztük, az Európa jelen viszonyai közt oly alakzatot öltethet magára, hogy a többi hatalmasságok is kénytelenek volnának abban résztvenni.

Dánia. A most lelépett dán miniszter-elnök Scheele egy hivatalos korirafot bocsátott, volt ki a skandináviai unio ellen világos czélzás — sőt megtámadással

telvét a svéd király e részbeni eljárása ellen. Most erre viszonzásul egy svéd körjegyzék jelent meg, mely a leghatározottabb óvást teszi a Scheele-féle megtámadás ellen, s bámulását fejezi ki e hosszú nem indokolt értekezés felett oly tárgyról, melynek érintése eddigelé csak az irodalmi tevékenység körébe tartozott. A dán kabinetben megürlt államások betöltése iránt kerengő hírek merőben valótlannaknak bizonyulnak be.

U J P O S T A.

Az angol parlament május 7-kén nyílt meg. A trónbeszéd, mely a királynő nevében lön tartva, csak igen kevés világitó sugarat vet a politikai viszonyokra. Sokat vár s remél, de bizonyosan nem sokat ígér. Reméli, hogy a neufchateli ügy kielégítő megoldás felé közelg, holott az egyik félnek szeles, s a másik félnek nehézkes természete miatt ufolag bonyolodni kezd. Svaitz egy felzudult méhkas, melyet a „Moniteur“ leczkésztető korbácsa, s a Walewski grófnek iskolamesteres bánása felrázott. Napoleon hercegnék berlini utazása szoros kapcsolatban áll ezen ügygel, s arra való, mint hiszik, hogy a baráti vonatkozásokat Páris és Berlin között előmozdítsa.

A dán ministerkrisis még mind tart. Jobbra fordulást mármár egyedül a „skandináv“ gyógyszerétől kezdene várni.

A „Dresdner Journal“ jelentése szerint Konstantin nagyherceg, az angol királynő meghívásának következtében, Osbornet meglátogatandja.

Londonból, máj. 3-ról távirat után közlik a „Nord“-dal: éppen most jö hire, hogy a persa Sáh nem akarja ratificálni a Feruk-khán és Cowley lord között Londonban jóváhagyott békét. Ha igaz e hír, mond az orosz szellemű lap, oly bonyolalom következhetik be, mely chinai kérdésel és az indiai ezredek békétlenségével kapcsolatban, kis zavart okoz az angol külügyi hivatalban. A „Nord“ párisi tudósításai az indiai eseményeket is sötétebb színekkel festik, mint az angol lapok. Az elégtelenség, ha igaz, a ben-született ezredek köréből a nép körébe is átszivárgott, Lahore egyes kerületei nyílt fölkelésben. Anglia terem-ménye, Dost Mohamed és mindent elkövet, hogy a brit gyámság alól megszabaduljon. (??)

A napolyi kabinetnek egy új önkényes tette boszontotta fel a kedélyeket. Egy királyi rendelet tudni-lak tilalmazza azon fiatal embereknek, kik nem a napolyi tartományban születtek, a napolyi egyetem, tehát az ország fővárosának látogatását. Több tartományi iskola akadémiai jogot nyert s ezek jövőben pótolni fogják a tilalmazott országos egyetemet. Ily esetek után bajos megmondani, hogy ezen szerencsétlen országban még meddig fog menni a despotismus; hogy mindezek-nek jó vége lesz, még magok azon rendszabályok mes-terei sem várják; de várhatják azt, hogy tettök zsírja torkukra fog forrni.

Pécsi bűrzen. Május 9-dikén. Magyar urbéri pap, 80/9. Nemzeti kölesön 84/9. Arany pénz 8, Ezüst 5/9.

Tulajdonos és felelős szerkesztő: BERDE ARON.

H I R D E T É S E K.

(1-3)

Sors-szám:

Vezeték és keresztnév, község, ház-szám.

(180)

I d é z é s.

A gyergyói cs. kir. járási hivatal részéről következő katonakötelezettek, kik az idei sorozás alkalmával nem jelentek meg, azon hozzáadással szollitának fel, ha a koronaor-szágokban, tartózkodnak egy, s ha külsőországokban három hónap alatt magokat személyesen elide jelentésk, vagy pedig a jeleni tartózkodási helyüket a járási hivattal tudassák, el-lenkező esetben ez idő elmúltával az 1852-dik évi unio-czónási szabály 35. §. értelménél mint szökevények fognak tekinteni és ellenük azon eljárás fog használatni.

Sors-szám:	Vezeték és keresztnév,	község.	ház-szám.
10.	Pál Lajos.	Gyergyó Alfalu.	64.
21.	Kiss Alajos	„	94.
33.	Berszán Gergé a Gaboré	„	51.
35.	Czepes Kreszün a Péterné	Békas	72.
55.	Prekup János	Zsedánpaták	133.
100.	Balhon Péter a Kataliné	Békas	87.
107.	Oláh Miklós a Demetere	Bélbor	37.
111.	Gyöngy János	Gyó sz. mikl.	830.
130.	Lengyel Péter	„	461.
144.	Kicsi Tamás	„ Vasláb	40.
146.	Tatar Ignác	„ Sz. mikl.	917.
151.	Buslik Antal	„ Sz. miklós	—
162.	Majláth Gábor	„ Tekerőpaták	—
164.	Szilágyi József	„ Sz. miklós	—
215.	Páko János	„ Alfalu	—
251.	Osvári József	„ Sz. miklós	—
255.	Demeter Mihály	„ Alfalu	—
258.	Jakobi Antal	„ Sz. miklós	173.
278.	Janosi György	„ Sz. miklós	—
297.	Herláv Gábor a Jeremiásé	Bélbor	27.
306.	Anton Nagy	„ Remete	—
328.	Féskai Ignác	„ Tölgyes	—
345.	Bodó János	„ Sz. miklós	—
364.	Nagy Antal	„ Ditró	—
365.	Timár Gergely	„ Remete	—

(181)

Birtok-eladás.

A Pécsi örökösöknek K. Fejérvár köze-lében, Krakkóban lévő birtok-részek, mely áll öszvesen 800 nyolczsáz vékara való 1-ső osztályu szántóból. 100 /száz szekér szénát termő jó minőségű kaszálóból, 3,000 /háromzer veder bort termő jó fekvésű szőlő-begyből, melynek 1/3 egy harmada miv-alat van, udvar, pincze, gabna, nagy kiter-jedű csűrös, veteményes és 1,000 /ezer termőfát meghaladó gyümölcsösselel, egy éven-ként 200 / kétszáz pengő forintokat felül-műlő királyi haszonvételekből jövedelemmel, a-lehető urpéri kárpótlással eladó. Értekezhet-ni személyesen, vagy díjazott levéllel Pécsi Ferenczcel Krakkóban.

(176)

A herceg Ruspoli-féle mocsai birtok,

(1-3)

minden hozzá tartozó részeivel együtt vagy részenként szabad kézből eladó. Értekezhetni Kolozsvárt, orsz. ügyvéd Groisz Ferdinándnál.

(168)

KIADÓ SZÁLLÁS belső királyi utcában a naposon, 21-dik szám alatt, 2 szoba, kony-ha, kamara, pincze, haju, fatartó.

(172)

Egy jó-kínézű egészséges és élénk, öt éves fiu-gyermek örökbe adandó, bővebb értesítést vehetni róla a szerkesztőség-nél.

(173)

200 azaz kétszáz darab könyvek, több-nyire régi románok, igen jutányos áron eladók. Bővebb értesítést vehetni róla a szerkesz-tőség-nél.